

ТОШКЕНТ

ОҚШОМИ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОЙ - СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

№ 20 (10.325)

2005 ЙИЛ 31 ЯНВАРЬ

БИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИМИЗ — ЖАМИЯТНИ ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ ВА ЯНГИЛАШ, МАМЛАКАТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ВА ИСЛОҲ ЭТИШДИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузаси

Хурматли депутатлар!
Кадри дўстлар!

Авваламбор, сиз, азизларни Қонунчилик палатаси депутати ва Сенат аъзоси деган юксак номга, халқимиз ишончига сазовор бўлганингиз билан табриклаб, барчангизга ўзининг хурмат-эҳтиромини ва эзгу тилдакларини билдиришга руҳсат бергайсиз.

Илк бор икки палатали парламентга бўлиб ўтган сайловлар Ўзбекистоннинг янги тарихида алоҳида, гоёт муҳим ўрин эгаллади, десак, ҳеч қандай муболага бўлмайд.

Конституциямиз, республикамизнинг сайлов қонунчилиги талаблари ҳамда халқроқ меъёр ва қоидаларга тўлиқ амал қилган ҳолда, очиклик ва сиёсий барикенглик шароитида ўтган сайловлар мамлакатимиз демократик қурилиши ва фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлидан дадил қадамлар билан илгари бораётганини яна бир ёрқин далили бўлди.

Бугун Ўзбекистонда бўлиб ўтган сайловларга яқун ясар эканмиз, қуйидаги хулосаларни чиқаришимизга тўлиқ асос бор.

Биринчидан, ушбу сайловлар биз учун чинакам демократик тамойиллар, сайловнинг меъёр ва механизмларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда яхши мактаб вазифасини ўтди.

Иккинчидан, мамлакатимизда икки палатали парламентга сайловлар ўтказиш бўйича қабул қилинган кўп жиҳатдан ўзига хос тизим ҳамда сайловлар жараёнининг ўзи республикамизда фаолият юритаётган сиёсий партиялар, жамоат таш-

килотларининг кескин жонла-ниши ва фаоллигини кучайтиришда, айтиш керакки, уларнинг масъулияти ортишида гоёт кучли омил бўлди.

Сайловларда қатнашган барча сиёсий партияларнинг қонунга мувофиқ равишда бугун парламентнинг Қонунчилик палатасида ўз фракцияларини ташкил этиш учун етарли ўринга эга бўлганининг ўзи ҳам уларнинг сайловчилар томонидан муносиб эътироф этилган далолат беради.

Сайловчилар ташаббускор гуруҳлари томонидан Қонунчилик палатасига кўрсатилган 54 та номзоддан 12 нафар мустақил депутат сайлангани ҳам алоҳида эътиборга лойик, деб ўйлайман.

Учинчидан, сайловларни ўтказиш жараёнида сайловчиларимиз ўзларининг сиёсий ва фуқаролик савиясини етуқлигини, ўз ҳаёти, ўз келажагини умум-эътироф этилган демократик кадриятлар асосида қуришга қодир эканликларини намоён этдилар.

Тўртинчидан, бўлиб ўтган сайловлар яна бир ҳақиқатни яққол тасдиқлади: мамлакатимизнинг демократик янгила-ниши ва эркин ижтимоий тузумга хос бўлган барча асосий кадриятларни ўзида мужассам этган фуқаролик жамияти барпо этиш йўлидаги босқичма-босқич, изчил ҳаракати ҳозирги кунда ҳеч қандай куч тўхтата олмайдиган муқаррар, қонуний жараёнга айланди. Шундай деб айтишга бугун бизнинг барча асосларимиз бор.

Ва ниҳоят, бўлиб ўтган сайловлар аввалгиларидан наинки очиклиги ва кескин кураш олиб борилиши билан, балки, авва-

ло, аксарият сайловчиларнинг бу жараёнлардан ҳар томонлама хабардорлиги, уларга онгли муносабати билан ҳам тубдан фарқ қилди.

Фуқароларимиз сайловларга мамлакатимиз ҳаётидаги энг муҳим, жамиятимизнинг барча жабҳаларида амалга оширилаётган ислохотларнинг мазмун-моҳиятига, демакки, ҳар бир сайловчи тақдирга таъсир кўрсатадиган сиёсий воқеа сифатида ёндашдилар. Бу ҳам бизнинг энг катта ютуқларимиздан биридир.

Хурматли халқ вакиллари!

Бугун мен Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг биринчи қўшма мажлисида сўзга чиқар эканман, асосий мақсадим — жамиятимизни демократлаштириш ва янгилашнинг концепциясини, шунингдек, мамлакатимизни 2005 йил ва келгуси даврда модернизация ва ислох этиш бўйича олдимизга қўйиладиган асосий вазифаларни қисқача баён этишдир.

Бизнинг асосий узоқ муддатли ва стратегик вазифамиз аввалгича қолади — бу демократик давлат, фуқаролик жамияти қуриш жараёнлари ва бозор ислохотларини янада чуқурлаштириш, одамлар онгида демократик кадриятларни мустақамлаш йўлидан оғишмай, изчил ва қатъий билан боришдир.

Мамлакатимизни ривожлантириш стратегияси ҳақида гапирганда, шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, «бошқариладиган иктисод» ёки «бошқариладиган демократия» деб аталмиш моделлар бизга мутлақо тўғри келмайди.

Давоми 3,4,5,6-бетларда.

28 январь куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

Мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этди.

Мажлислар залида Вазирлар Маҳкамаси аъзолари, республика ташкилотлари раҳбарлари, хорижий давлатлар элчилари ва дипломатик корпуснинг бошқа вакиллари, мамлакатимиз ва чет эл оммавий ахборот воситалари мухбирлари ҳозир бўлдилар.

Мажлисини Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Спикери Э.Халилов бошқарди.

Кун тартиби тасдиқлангандан сўнг депутатлар ва сенаторлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг янги сайланган Олий Мажлис олдида ўз ваколатларини топириш тўғрисидаги аризасини кўриб чиқди ва уни қондириб, янги ҳукумат таркиби шаклланишга ҳукуматга ўз вазифасини бажариб туришни топширди.

Қўшма мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатидаги, мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ислохотларни чуқурлаштириш соҳасидаги асосий вазифалар тўғрисида маъруза қилди.

Шундан сўнг давлатимиз раҳбари Олий Мажлисига кўриб чиқиш учун Ўзбекистон Республикаси Бош вазири лавозимига Ш.Мирзиёев номзодини тавсия этди.

Президент Ислом Каримов маърузаси ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазири лавозимига номзод бўйича муҳокамада Ўзбекистон Либерал-демократик партияси фракцияси раҳ-

бари, депутат А.Шодмонов, Қўқон шаҳри ҳокими, сенатор М.Усмонов, Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси раҳбари, депутат А.Рустамов, Навоий кон-металлургия комбинати бош директори, сенатор Н.Кучерский, Фидокорлар миллий демократик партияси фракцияси раҳбари, депутат А.Турсунов, Ўзбекистон «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий кенгаши раиси, сенатор Б.Убайдуллоев, «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси раҳбари, депутат Х.Дўстмухамедов, Ўзбекистон Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлими раиси, сенатор Н.Аимбетов, «Адолат» социал-демократик партияси фракцияси раҳбари, депутат Д.Тошмухамедова иштирок этди.

Сўзга чиққанлар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маърузасидаги қолида ва хулосаларни тўлиқ қўллаб-қувватлади ҳамда Президент томонидан Ўзбекистон Республикаси Бош вазири лавозимига тавсия этилган Ш.Мирзиёев номзодини маъқуллади. Давлатимиз раҳбари маърузаси юзасидан Олий Мажлис палаталарининг қўшма қарори қабул қилинди.

Парламент палаталари Ш.Мирзиёевни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири этиб тасдиқлади ва палаталарнинг тегишли қарорини қабул қилди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлиси ниҳоятини фракцияси раҳ-

XXI саҳоси
Барча мамлакатлардан
олинган сўнги хабарлар

Мамлакатимизда

• Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Республика Оқсоқоллар Кенгаши ва «Махалла» жамғармаси, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши ташаббуси билан Ўзбек Миллий академик драма театрида намунали милиция таянч пунктлари ўртасида 9 та номинация бўйича ўтказилган Республи-

ка танлови голибларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

• Мамлакатимизнинг барча вилоятларидаги сафарбарлик қақуруви резерви батальонларида ҳарбий қасамд қабул қилишга бағишланган тантанали маросимлар бўлди.

• 2000 йилда мамлакатимиз Президенти Фармони билан Тошкент Давлат университетига Ўзбекистон Миллий университети мактаби берилган эди. Университетга «Миллий» мактаби берилганига 5 йил тўлиши муносабати билан маъмур таълим муассасасида тантанали йиғилиш ўтказилди.

• Андижон шаҳридаги ҳарбий қисмларнинг бирида расом Мурод

Умарнинг ҳарбий хизматчилар билан ижодий учрашуви ҳамда мусаввир ишларининг кўргазмаси бўлиб ўтди.

Жаҳонда

• АҚШнинг янги давлат котиби Кондолиза Райс ўз вазифасини қабул қилиб олди — мамлакат сенати Райс номзодини ушбу лавозимга расмий тасдиқлади.

• Судан ҳукумати ҳарбий ҳаво кучлари мамлакатининг Дарфур вилоятида ҳаво зарбаларини берди. Мамлакат ҳукумати бу ҳаракат Дарфур вилоятидаги қуролли исёнкор гуруҳлар фаолиятига чек қўйиш учун амалга оширилганлигини таъ-

кидлади.

• БМТнинг «Нефть ўрнига озик-овқат» дастури бўйича юзга келган жиноятлар туфайли кўпчилик Бош котиб Кофи Аннанинг БМТдаги фаолиятига чек қўйишнинг талаб қилган эди. Бироқ БМТ бош котибинин 70 нафар Нобель мукофоти лауреатлари қўллаб-қувватламқда.

• Бутун жаҳондаги қайноқ нукталарда ўтказиладиган разведка операцияларида эндиликда Пентагон ўз махсус гуруҳларидан фойдаланади.

• Италияда аънанавий Венеция карнавали бошланди. Карнавал иштирокчилари XVIII аср либослари, урф-одатлари ва ҳаёт тарзини намоён этмоқдалар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикерини сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси қарор қилади:

1. Эркин Ҳамдамович Халилов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикери этиб сайлансин.
2. Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг мажлисида раислик қилувчи, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси раиси

Б. МУСТАФОЕВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 27 январь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг ҚАРОРИ

А.А.Каримовни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикери ўринбосари этиб сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси қарор қилади:

1. Акрам Аббасович Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикери ўринбосари этиб сайлансин.
2. Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг мажлисида раислик қилувчи, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси раиси

Б. МУСТАФОЕВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 27 январь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг ҚАРОРИ

М.Сафаевани Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикери ўринбосари этиб сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси қарор қилади:

1. Машкура Сафаева Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикери ўринбосари этиб сайлансин.
2. Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг мажлисида раислик қилувчи, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси раиси

Б. МУСТАФОЕВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 27 январь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раисини сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати қарор қилади:

1. Мурот Шарифхўжаев Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси этиб сайлансин.
2. Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг мажлисида раислик қилувчи, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси раиси

Б. МУСТАФОЕВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 27 январь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ҚАРОРИ

Ф.Ф.Мухитдиновани Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси ўринбосари этиб сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати қарор қилади:

1. Фарруха Фахриддиновна Мухитдинова Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси ўринбосари этиб сайлансин.
2. Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг мажлисида раислик қилувчи, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси раиси

Б. МУСТАФОЕВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 27 январь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ҚАРОРИ

М.Т.Ерниязовни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси ўринбосари этиб сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати қарор қилади:

1. Муса Тажетдинович Ерниязов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси ўринбосари этиб сайлансин.
2. Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг мажлисида раислик қилувчи, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси раиси

Б. МУСТАФОЕВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 27 январь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини номзодини тасдиқлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимномасини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси қарор қилади:

1. Шавкат Миромонович Мирзиёев Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини таъинлаш тасдиқлансин.
2. Ушбу Қарор Ўзбекистон Республикаси Президентига юборилсин.
3. Ушбу Қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикери

Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 28 январь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини номзодини тасдиқлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимномасини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати қарор қилади:

1. Шавкат Миромонович Мирзиёев Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини таъинлаш тасдиқлансин.
2. Ушбу Қарор Ўзбекистон Республикаси Президентига юборилсин.
3. Ушбу Қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси

М. ШАРИФХЎЖАЕВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 28 январь.

Пойтахтнинг бир кунли Янгилıklar, воқеалар

Кўсқа

● **ЎТГАН** куни 1-Тошкент Давлат тиббиёт институти, Тошкент Давлат шарқшунослик институти ҳамкорликларида талабалар, профессор-ўқитувчилар иштирокида уюштирилган тадбир "Тиббиёт ва ислом" деб номланди.

● **СИХАТ**-саломатлик йили муносабати билан 91-мактабда бўлиб ўтган "Гигиеник қоидалар" мавзусидаги семинар Яққасарой туман халқ таълими бўлими, туман ҳудудий тиббиёт бирлашмаси, "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ва "Қамалак" болалар ташкилотининг туман бўлиmlари ҳамкорликларида уюштирилди.

● **ШАҲРИМИЗДАГИ** 285-мактабда жиноий ишлар бўйича Сергели туман суди, туман ички ишлар бўлими, туман халқ таълими бўлими, "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг туман Кенгаши ҳамкорликларида "Сиз қонунни биласизми?" мавзусида ташкил этилган кўрик-танловда мактабнинг юқори синф ўқувчилари иштирок этишди.

● **ҲАМЗА** туманидаги харбий қисмда Республика "Маънавият ва маърифат" маркази, "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, "Нуроний", "Соғлом авлод учун" жамғармалари, Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг туман бўлиmlари ҳамкорликларида Гиёвандликсиз келажақ сари мавзусида ўтказилган тадбир Сихат-саломатлик йилига бағишланди.

● **МИРЗО** Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети, Республика "Ижтимоий фикр" жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази, Ўзбекистон Фанлар академи-

яси Фалсафа ва ҳуқуқ институти ҳамкорликларида ўқитувчилар иштирокида ўтказилган тадбир "Ўзбекистон аҳолисининг фаоллигини мониторинг асосида ўрганиш" деб номланди.

● **ЖАҲОН** иқтисодийети ва дипломатия университетидида ташки иқтисодий фаолиятни янада жонлантириш ҳамда ушбу соҳада малакали кадрлар тайёрлашнинг истиқболли йўналишларига бағишлаб уюштирилган анжуманда ўқитувчилар ҳамда талабалар иштирок этишди.

● **ШАҲРИМИЗДА** "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамда "Қамалак" болалар ташкилотининг Тошкент шаҳар Кенгашлари ҳамкорликларида "Қамолот" сардорларининг ййғилиши уюштирилди.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Матбуот хизмати ва ўз мухбирларимиз хабарларидан.

ЯНГИ ЛОЙИҲА ТАҚДИМОТИ

Тошкентда Халқаро меҳнат ташкилоти ҳамда "Тадбиркор аёл" Ўзбекистон ишбилармон аёллар уюшмаси томонидан ишлаб чиқилган "Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг рақобатбардошлигини ошириш лойиҳаси"нинг тақдимоти ўтказилди.

Аёлларнинг тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантириш, ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларга керакли шарт-шароитларни яратиб беришига кўмаклашиш мақсадида Фаолият юритаятган "Тадбиркор аёл" уюшмаси бугунги кунда беш мингдан зиёд ишбилармон аёлларни ўзига бишлаштирган. Кейинги йилларда юртимиздаги тадбиркор аёллар томонидан сифатли, хариддориг, жаҳон андозаларига мос маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда.

"Тадбиркор аёл" уюшмаси мазкур маҳсулотларни нафақат ички бозорда, балки хорижа ҳам экспорт қилиш мақсадида бир қатор хорижий ҳамкорлар билан янги лойиҳалар устида иш олиб бормоқда. БМТ қoшидаги Халқаро меҳнат ташкилоти билан ҳамкорликда ишлаб чиқилган мазкур лойиҳа шулар жумласидандир. Лойиҳа мамакатамизда ишлаб чиқарилган маҳсу-

лотларнинг рақобатбардошлигини оширишга қаратилган.

Лойиҳа доирасида мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифатини жаҳон стандартлари даражасига етказиш, халқаро бозорга чиқишнинг ўзига хос жиҳатлари, яъни тузиладиган шартномалар тартиби ва унинг амалиёти хусусида семинар-теренинглр ўтказилди. Бунда Халқаро меҳнат ташкилотидан келган экспертлар таълим беришди.

Тадбирда иштирокчилар янги лойиҳа билан таништирилиб, маслаҳат кенгаши тузилди. Кенгаш аъзолари лойиҳани миллий урф-одатларимиз ва турмуш тарзимизни ҳисобга олган ҳолда шароитимизга мослаштириш ҳамда тадбиркорларга фойда келтириладиган, тушунарли ва содда усулда ишлаб чиқиш лозимлигини эътироф этишди.

Алоуддин ҒАФФОРОВ,
"Туркистон-пресс"

БИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИМИЗ — ЖАМИЯТНИ ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ ВА ЯНГИЛАШ, МАМЛАКАТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ВА ИСЛОХ ЭТИШДИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг кўшма мажлисидаги маърузаси

Давоми. Боши 1-бетда.

Албатта, биз, аввалгидек, давлат ва жамиятни ислох этиш ҳамда модернизация қилишда ўзбек моделининг муҳим таркибий қисми бўлган бошқима-бошқичлик тамойилига бундан буён ҳам қатъий амал қиламиз. Аммо мустақил тараққиётимизнинг ўтган даврида ўзини оқлаган бу тамойилнинг юқорида тилга олинган моделларга ҳеч қандай алоқаси йўқ.

Биз бугунги кунда минтақамизда яшаётган халқлар гўёки ҳали демократия учун тайёр эмас, бу борада "пишиб етилмаган", улар олдин камбағаллик ва қашшоқлик билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилишлари зарур, шундан кейингина демократия куриши, сиёсий ва иқтисодий ислохотлар учун шарт-шароит юзага келади, деган гапларни ҳам кўп эшитамиз.

Бундай баёнот ва ёндашувлар — аввало, тарихни билмаслик, халқнинг бунёдкорлик салоҳиятига, куч-қудратига ишонмаслик, айтиш мумкинки, ҳозирги дунёни жадаллик билан ўзгартириб бораётган объектив, глобал жараёнларни тушунамаслик натижасидир.

Бугун, ҳамма бўлмаса ҳам, лекин кўпчилик одамлар яхши англайдик, фақат замон билан тенг қадам ташлаётган, тез ўзгараётган дунёнинг қатъий шарт ва талабларига жавоб беришга интилаётган мамлакатнинг келажаги ёруғ бўлиши мумкин. Шу маънода, мустақилликни мустаҳкамлаш, жамиятни демократлаштириш ва янгилаш биз учун ҳаммиша биринчи даражада устувор мақсад ва вазифа бўлиб қолаверади. Фақат мана шу асосда, мана шу негизда мамлакатдаги камбағаллик ва қоқоқлик муаммоларини ҳал этиш мумкин ва зарур. Инкор этиб бўлмайдиган ушбу ҳақиқат шу муқаддас заминимизда яшайдиган ҳар бир инсоннинг қон-қонига, вужудига сингиб кетишини истардим.

Муҳтарам депутатлар!

Биз бугун ҳаётимизни ислох қилиш ва янгилаш ҳақида гапирар эканмиз, ўз олдимизга қўйган куйидаги устувор вазифа ва йўналишларга алоҳида эътибор қаратиш зарур.

1. Давлат қурилиши ва бошқаруви соҳасидаги энг муҳим вазифа бу қонунчилик ҳокимияти бўлиши мамлакат Парламентининг роли ва таъсирини кучайтириш, ҳокимиятнинг қонунчилик, ижро ва суд тармоқлари ўртасида янада муносаб ва барқарор мувозанатга эришишдан иборат. Шу борада:

Президент ваколатларининг бир қисmini Парламентнинг юқори палатаси — Сенатга ва ҳукуматга ўтказиш, профессионал, доимий асосда ишлайдиган куйи — Қонунчилик палатасини шакллантириш, унинг ваколат ва ҳуқуқларини кенгайтириш;

иқкнчидан, Бош вазир ва умуман, мамлакат ҳукуматининг ролини ва шу билан бирга, масъулиятини кучайтириш;

учинчидан, суд ҳокимиятининг мустақиллиги ва эркинлигини мустаҳкамлашга қаратилган аниқ, қонуний чора-тадбирларни амалга ошириш.

Биз олдимизга қўйган мақсадни соддагина ифода-ламоқчи бўлсам — ҳар қандай ҳокимият, у қонунчилик ёки ижро ва суд ҳокимияти бўладими — буларнинг барчаси куйидаги талабларга жавоб бериши шарт. Яъни, ҳар қайсиси ўз вазифасини англаши, ўз масъулиятини ҳис қилиши, ўз юқини кўтариши ва таъбир жоиз бўлса, ўз аравасини мустақил равишда тортиши даркор.

Икки палатали парламентни барпо этишдан мақсад:

Биринчи — парламент ўз ваколатларини самарали амалга ошириши, ҳар томонлама асосли ва пухта қарорлар қабул қилиши учун зарур бўлган ўзаро мувозанат ва чекловлар тизимини яратиши.

Иккинчи — Қонунчилик палатаси ўз фаолиятини доимий профессионал тарзда олиб боришини назарда тўтган ҳолда, парламентнинг қонуний ишдорлиги борасидаги ишониниғ сифатини кескин ошириш.

Учинчи — Сенат асосан маҳаллий Кенгашлар, ҳудудларнинг вакилларидан иборат бўлишини ҳамда вакиллик вазифасини бажаришини инobatга олиб, умумдавлат ва ҳудудий манфаатларнинг муносиблиги-га эришиши.

Тўртинчи — аҳолининг мамлакат ижтимоий ва сиёсий ҳаётидаги иштироки кўламини янада кенгайтириши.

Айнан шу мақсад юқори палата — Сенатнинг вилоят, шаҳар ва туман вакиллик органлари депутатларидан сайланиши замирида ҳам мумкин.

Юқорида зикр этилган мақсад ва йўналишларнинг барчаси, аввало, мамлакатимизни модернизация қилиш борасида узоқни кўзлайдиган **"Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари"**, деган тамойилни ўзида ифода этади.

Бунда нималар назарда тутилмоқда?

Авваламбор, ҳокимият ваколатларининг маълум бир қисmini марказдан маҳаллий ҳокимият органларига ўтказишга қаратилган маъжуд қонун ва ҳуқуқий ҳужжатларни бир тизимга келтириш ва уларга қўшимча

тарзда янгиларини ишлаб чиқиш.

Яна бир муҳим вазифа — ўзини ўзи бошқариш органлари — маҳалла, маҳалла кўмиталари ва қишлоқ фуқаролик йиғинларининг роли ҳамда ваколатларини амалда кучайтириш лозим.

Иқкнчидан — сиёсий партиялар ва фуқаролик институтларининг давлат аҳамиятига молик энг муҳим қарорларни қабул қилишдаги роли ва таъсирини тўдан кучайтириш.

Шу муносабат билан партиялар аҳоли ўртасида обрў-эътибор қозониш мақсадида изчил иш олиб бориши, сиёсий таъриба орттириши, сиёсий етуқликка интилиши ва энг муҳими, молиявий мустақилликка эришиши, жамиятда ўз ўрнини топиш ва ўзининг доимий сайловчиларига таяниш учун фаол ҳаракат қилиши керак. Дастури ва йўналишимиз қатъи назар, шак-шубҳасиз, барча партияларимиз мана шундай йўлни босиб ўтиши муҳим аҳамиятга эга.

Мен шу борада аҳолининг турли ижтимоий ва социал гуруҳлари манфаатларини ифодаловчи, мамлакатимизда шаклланиётган фуқаролик жамиятининг асосий институтлари бўлган ноҳукумат ва жамоат ташкилотларининг нуфузи ва таъсирини оширишга катта эътибор бераётганимизни ҳам алоҳида таъкидламоқчиман.

Одамлар онгиде дам партиялик кадрларини мустаҳкамлашда, уларнинг сиёсий ва фуқаролик фаоллигини оширишда, мамлакатда рўй бераётган демократик ўзгаришларнинг кўламини кенгайтириш ва чуқурлаштиришда бу ташкилотларнинг ўрни ва аҳамияти беқийсдир.

Ҳеч шубҳасиз, менинг назаримда, депутатлар қорпуси, сиёсий партиялар ва нодавлат, ноҳукумат жамоат ташкилотларининг жамиятда обрў-эътибори ортиб бориши, макеи мустаҳкамланиши билан, улар давлат ва ҳокимият тўзимлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратининг асосий воситасига айланади.

Айни вақтда, имкониятдан фойдаланиб, ноҳукумат жамоат тўзимларини шакллантириш жараёнига ҳос баъзи масалалар ҳусусида ҳам тўхталиб ўтмоқчиман.

Шуни ҳам таъкидлашга тўғри келадик, уларнинг айримларини, аввало, турли ҳомийлик кўмагида тузилган нодавлат нотижорат ташкилотларини текшириш натижалари шуни кўрсатмоқдаки, бундай ташкилотлар фаолияти улар рўйхатдан ўтиш чоғида тақдим этган низом ва дастурлари доирасидан анчагина четга чиқиб кетмоқда ва муайян буюртмага асосланган мақсадларни кўзламоқда.

Табиийки, биз бундай ҳолатлар билан мурося қила олмаймиз. Қонунчилигимизга зид бўлган бу каби лойиҳаларнинг Ўзбекистонда келажаги йўқ эканини айтишга ҳожат бўлмаса керак, деб ўйлайман.

Яна бир бор таъкидлайман, биз мамлакатини модернизация ва ислох этиш масалаларида турли инқилоблар ва ақидадарастликнинг ҳар қандай кўринишларига қаршимиз.

Маълумки, инқилоблар одатда ҳамма давларда ҳам зўравонлик, қон тўкиш ва аждодлар яратган барча нарсани жоҳилик билан вайрон қилиш воситаси ва қуроли бўлиб келган.

Ақидадарастлик эса, у қандай қийфада бўлишидан қатъи назар

— бу диний ақидадарастлик бўладими ёки коммунистик ақидадарастлик бўладими — ўз мафурасига, ҳаётга қарашларига мос келмайдиган ҳамма нарсани инкор этади ва "Кимки биз билан эмас экан, у бизга қарши" деган тамойил асосида ҳаракат қилади.

Ишончимиз комилки, демократияни ва турли "очиқ жамият моделлари"ни экспорт қилиб бўлмаганидек, давлат қурилишининг универсал лойиҳасини ҳам ташқаридан импорт қилиш ёки тиқиштириш мумкин эмас. Аслида, ҳаммага бирдек маъжуд бўладиган бунақа моделнинг ўзи умуман йўқ.

Ўнда қилиб айтганда, биз тадрихий, яъни эволюцион изчиллик хусусиятларига эга бўлган ислохот ва ўзгаришлар тарафдоримиз. Фақат бу янгилашлар ижтимоий муносабатлар ва турмуш тарзининг ўзгариши, одамлар онгиде дам демократик қадриятларни мустаҳкамлаш билан чамбарчас боғлиқ ҳолда амалга оширилиши даркор.

II. Биз ҳокимиятнинг учинчи тармоғи — суд-ҳуқуқ тизимини ислох қилиш ва янада либераллаштиришга алоҳида аҳамият берамиз.

Ўтган йиллар мобайнида мамлакатимизда ҳуқуқий давлатни шакллантиришнинг муҳим таркибий қисми бўлган суд-ҳуқуқ тизими қурилишининг мутлақо янги Концепцияси амалда жорий этилди.

Судларнинг жиноий, фуқаролик ва ҳужалик ишлари бўйича ихтисослашуви амалга оширилди. Қонунчиликка биноан, суд ишларини апелляция ва кассация тарзида қўриб чиқиш институтлари жорий этилди, тергов-сурштирув ва кишиларни ҳибсда сақлаш муддатлари сезиларли даражада қисқартирилди, ишларни судларда қўриб чиқишнинг қатъий муддатлари белгиланди.

Суд соҳасида кадрларни танлаш ва тасдиқлашнинг самарали ва демократик ҳуқуқий механизми яратил-

ди, суд қарорларини ижро этиш бўйича етарлича ваколатларга эга бўлган департамент фаолият кўрсатмоқда, судларнинг ўзи эса уларга ҳос бўлмаган вазифалардан озод этилди.

Прокуратура органларининг суд жараёнига аралашувини жиддий чеклаш бўйича қонунчилик нормаларига зарур ўзгаришлар киритилди. Бугунги кунда суд жараёнида тортишув тамойили, яъни прокурор билан адвокат ҳуқуқларининг тенглиги таъминланмоқда. Мамлакат жиноий қонунчилигини эркинлаштириш юзасидан муҳим чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Жиноятларнинг таснифи тўдан қайта қўриб чиқилди ва ўзгаририлди, ўта оғир бўлмаган тоифага кирувчи ҳамда ихтимоий ҳавф туғдирамайдиган жиноий ҳаракатлар таркиби сезиларли даражада кенгайтирилди.

Натижада фақат сўнгги икки ярим йил ичида катта ижтимоий ҳавф туғдирмайдиган қонунбузарликка йўл қўйган беш мингга яқин киши озодликка сақланди ва улар томонидан 11 миллиард сўмдан ортиқ миқдордаги моддий зарар қопланди.

Жиноят-ижроия кодексига киритилган ўзгаришлар жазони ўташ шароитларини анча яхшилаш, маҳкумларга муддатидан илгари озод бўлиш ҳуқуқини берадиган моддаларни кўпайтириш, жазони ўташ жойларида яшаш тартиби ва шароитини сезиларли даражада энгиллаштириш имконини яратди.

Натижада жазони манзил-колониаларда ўтаётган шахсларнинг улushi қамоқда сақланаётганлар сонига нисбатан анча кўпайди. Яъни, 1990 йилда манзил-колониаларда жазони ўтаётган шахслар маҳбусларнинг умумий сонига нисбатан 7 фоиз бўлган бўлса, бугунги кунда бу рақам 21 фоизни ташкил этмоқда.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда ҳар 100 миғ аҳолига нисбатан қамоқдагилар сони 158 кишини ташкил этади. Айни пайтда ушбу кўрсаткич, масалан, АҚШда — 715, Россияда — 584, Украинада — 416, Қозғистонда — 386, Қирғизистонда — 390, Эстонияда — 339 кишидан иборат.

Шуни таъкидлаш лозимки, қонунчиликда одил судловни амалга ошириш шаклларидан бири — ярашув институтининг жорий этилиши қонунчиликни мустаҳкамлашда ижобий омил бўлди.

Халқимизнинг табиатига мос келадиган мана шундай усулдан фойдаланиш ўтган давр мобайнида 26 миғдан ортиқ кишини жиноий жавобгарликдан озод қилиш имконини берди.

Суд-ҳуқуқ тизимини ислох қилиш бўйича амалга оширилган ижобий ишларни қайд этар эканмиз, бу соҳада ҳали ечимини қўтиб турган жиддий муаммолар борлигини ҳам инкор этиш олмаймиз. Бу муаммолар, биринчи галда, судларнинг ҳақиқий мустақиллиги ва эркинлигини таъминлаш билан боғлиқдир.

Суд — одил судловнинг олий нуқтаси ва унинг ролини ошириш ҳуқуқий давлат барпо этиш йўлидаги қонуний жараён. Шу муносабат билан прокуратура ваколатларининг бир қисmini судларга ўтказиш ҳозирги замоннинг манتيқий талабидир. Ва бу, энг аввало, инсоннинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини, даҳслизлигини чеклаш билан алоқадор масалаларга тегишлидир.

Бугунги кунда жиноий ва процессуал қонунчилигимизнинг дастлабки тергов ва судга бўлган жараён устидан суд назоратини кучайтириш билан боғлиқ айрим қондаларини қайтадан қўриб чиқиш зарурати вужудга келди.

Бошқа демократик давлатлар каби **Ўзбекистонда ҳам шахсни ушлаб туриш, ҳибсга олиш, шунингдек, бошқа процессуал мажбурий чораларни қўллаш учун санкция бериш ҳуқуқларини ҳам судларга ўтказиш керак, деб ўйлайман.**

Бироқ ушбу жараён ташкиллий-ҳуқуқий масалаларни пухта ва жиддий тарзда ишлаб чиқишини ҳамда суд тизими ва у билан боғлиқ бошқа ҳуқуқ-тартибот ва прокуратура органларининг ушбу ўзгаришларни киритиш учун зарур тайёргарликка эга бўлишини тақозо этади.

Суд-ҳуқуқ тизимини либераллаштириш борасида биз ҳал этишимиз лозим бўлган яна бир масала — бу жазолаш тизимидан ўлим жазосини чиқариб ташлашдир.

Бу ўринда гап, айрим мамлакатларда бўлганидек, ўлим жазосига мораторий қўллаш, яъни маҳкум йиллар давомида ушбу жазо чораси қачон ижро этилишини қўтиб ётиши тўғрисида эмас, балки уни бутунлай бекор қилиш ҳақида бормоқда.

Биз мустақиллигимизнинг дастлабки кунларидан бошлаб ушбу масалани ҳал қилиш устида иш олиб бормоқдамиз. Ўтган ўн йилдан ортиқроқ вақт мобайнида ўлим жазоси қўлланилиши мумкин бўлган жиноятлар таркиби 33 тадан 2 тагача қисқартирилди.

Давоми 4,5,6-бетларда.

БИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИМИЗ — ЖАМИЯТНИ ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ ВА ЯНГИЛАШ, МАМЛАКАТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ВА ИСЛОХ ЭТИШДИР

Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг кўшма мажлисидаги маърузаси

Давоми. Бош 1,3-бетларда.

Эндиликда фақат террорчилик ва оғирлаштирувчи вазиятларда қасддан одам ўлдирилганлигини унинг асосий қисми бўлиши мумкин, телевидение, радио фаолиятини янада либераллаштириш, уларнинг мустақиллиги ва эркинлигини амалда таъминлашдан иборат.

Халқимиз оммавий ахборот воситаларидан мамлакатимиз ва хорижда содир бўлаётган воқеалар тўғрисида халқимиз ва тезкор ахборотлар олишни, шу билан бирга, биринчи навбатда, ҳокимият органлари ва бошқарув тузилмалари фаолияти ҳақидаги танқидий фикрларни, ислохотлар ва янгиланишлар йўлидан илгари боришимизга тўсиқ бўлиб турган нуқсонлар, ҳаётдаги долзарб муаммолар ҳусусида ошқорча, профессионал таҳлилий материалларни кутди.

Шунан ташқил керакки, биз мустақил тузум мероси ва ақидаларидан, унинг мафқураси, маъмурий назорати ва цензурасидан жуда катта қийинчилик билан халос бўляпмиз.

Халғича журналистлар фаолиятида ўз-ўзини цензура қилиш, юқоридан буйруқ кутиш кайфиятлари сезилиб турибди.

Айни пайтда шунинг ҳам қайд этиш зарурки, ахборот эркинлигини таъминлашдан, оммавий ахборот воситаларини одамлар ўз фикри ва гояларини, содир бўлаётган воқеаларга муносабатини эркин ифода этадиган минбарга айлантиришдан туриб, демократияни чуқурлаштириш ва аҳолининг сиёсий фаоллигини ошириш, фуқароларнинг мамлакат сиёсий ва иқтисодий ҳаётидаги амалий иштироки тўғрисида сўз юритиб бўлмайди, деган тунуҳча жамоатчилигимиз ўртасида тобора кучайиб ва мустақамлашиб бормоқда.

Ушбу вазифаларни амалга оширишда қуйидагилар муҳим аҳамият касб этади:

Биринчидан — аввало, оммавий ахборот воситаларининг иқтисодий эркинлигини таъминлаш керак. Бу уларнинг мустақил фаолият юритиши ва ривожланиши учун асосий омил бўлиши лозим.

Биз матбуот ва ахборот эркинлигининг кафолатини бозор муносабатлари, ахборот майдонида соғлом рақобат тамойилларининг ривожланишида кўрамыз. Шу муносабат билан оммавий ахборот воситаларини қўллаб-қувватлаш бўйича мустақил жамоатчилик

фондида тузиш фурсати етди, деб ўйлайман.

Бу фонднинг ташкил этилиши мамлакатимизда иқтисодий жиҳатдан ўзини ўзи таъминлай оладиган электрон, босма ва бошқа турдаги, шу жумладан, хусусий ахборот воситаларини ўз ичига олувчи давлат ва нодавлат оммавий ахборот воситаларининг яхлит тизимини шакллантириш жараёнини қўллаб-қувватлашга ёрдам берган бўлар эди. Лекин бу — оммавий ахборот воситалари фақат ушбу фонд маблағлари ҳисобидан фаолият юритади, деган гап эмас. Барчага аёнки, улар ўз фаолиятлари ҳисобидан вужудга келадиган молиявий манбаларга ҳам эга бўлиши лозим.

Ушбу фонднинг молиявий асосини ҳам ички, ҳам ташқи, шунингдек, давлат ва нодавлат тижорат тузилмаларининг ҳоимийлик маблағлари ташкил этмоғи керак.

Фонд маблағлари нафақат нодавлат электрон ва босма оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш, уларнинг моддий-техника базасини модернизация қилиш ва мустақамлашга, айни пайтда журналистлар ва техник ходимларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, малакасини ошириш каби муҳим масалаларга ҳам йўналтирилиши даркор.

Бу иш, жумладан, мамлакатимиз ва хориждаги етакчи таълим муассасалари ва теле-радио журналистика марказларида малака ошириш, тренинглар ташкил этиш орқали амалга оширилиши лозим.

Иккинчидан, бугунги кунда давлат телевидениеси негизинда жамоатчилик телевидениеси каналини босқичма-босқич шакллантириш масаласи ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда.

Теле-радио индустрия бозорини ривожлантириш, тижорат ва ҳудудий нодавлат теле-радиостудияларнинг фаолият юритиши учун зарур шарт-шароит яратиш, бу соҳада гоғлар ва дастурларнинг иқодий рақобат муҳитини вужудга келтириш бўйича аниқ чора-тадбирлар мажмуини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш керак.

Замонавий рақамли ахборот технологияларини жорий этишни жадаллаштириш зарур. Афсуски, бугунги кунда вилоятлар телеканаллари ва студияларининг моддий-техника базаси ва уларда ишлаётган ходимларнинг касб маҳорати ҳали-бери заифлигича қолмоқда.

Ўйлайманки, хозирги ахборот, коммуникация ва компьютер технологиялари асрида, интернет кундан-кунга ҳаётимизнинг барча баҳаларига тобора чуқур ва кенг кириб бораётган бир пайтда, одамларнинг онги ва тафаккури учун кураш ҳал қилувчи аҳамият касб этаётган бир вазиятда бу масалаларнинг жамиятимиз учун нақадар долзарб ва устувор бўлиб бораётгани ҳақида гапириб ўтиришга ҳожат йўқ.

IV. Навбатдаги ўша муҳим масала — ташқи сиёсатимизнинг устувор йўналишлари ҳақида ҳам алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

Бугун ҳеч муболағасиз, ғурур ва ифтихор билан айтиш мумкинки, мустақилликка эришганимиздан буён ўтган тарихан қисқа давр ичида мамлакатимиз дунё ҳам-жамиятида ўзининг муносиви ўрнини эгаллади.

Ўзбекистоннинг ҳақиқатда озбур-эътибори юксалиб бораётгани энг аввало:

— юртимизда демократик ва бозор иқтисодиёти ислохотларини амалга ошириш натижасида қўлга киритилётган улкан иқтисодий ўзгаришларда, уларнинг халқаро ҳамжамият томонидан эътироф этилишида мужассам бўлмоқда;

— бу — давлатимизнинг жаҳон аҳлига яхши маълум бўлган, минтақамизда барқарорлик ва хавфсизликни мустақамлашга қаратилган ташаббусларининг амалий самарасида ўз ифодасини топмоқда;

— ва нихоят, бу — мамлакатимизнинг халқаро сиёсат майдонида олиб бораётган ҳар томонлама пухта иш-ларини, чуқур ўйланган ташқи сиёсатининг натижаси сифатида намоён бўлмоқда.

Бугун биз 2005 йил ва кейинги йиллар учун мўлжалланган ташқи сиёсатимизнинг устувор йўналишларини белгилашда бу масалага дунёда ва минтақамизда вужудга келадиган мураккаб ва зиддиятли вазиятнинг инобатга олиб, ҳаётий аҳамиятга эга бўлган миллий манфаатларимиз ва мамлакатимиз хавфсизлигини таъминлаш нуқтани назардан ёндашмоғимиз керак.

Бугун мана шу юксак минбардан туриб айтмоқчиман: **давлатимиз ташқи сиёсатимизнинг маъно-маъмуни ва мақсади битта — у ҳам бўлса, Ўзбекистон манфаати ва яна бир бор Ўзбекистон манфаати-дир.**

Биз миллий манфаатларимиз мос келадиган барча мамлакатлар билан фаол ҳамкорлик қилишга тайёрмыз. Айни пайтда халқаро ҳаётнинг муайян принципийли масалалари бўйича қарашларимизда тафовут бўлган давлатлар билан ҳам очик мулоқот олиб боришга ҳозир эканлигимизни билдирмамыз.

Биз халқаро муносабатларни мафқураллаштиришга бўлган ҳар қандай уринишга қатъиян қаршимиз.

Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни сақлаш, бу минтақани барқарор хавфсизлик ҳудудига айлантиришни ташқи сиёсатимизнинг муҳим устувор йўналиши этиб белгилаб олганмыз.

Биз интеграция жараёнини ва бозор ислохотларини ривожлантиришга, Марказий Осиё минтақасида умумий бозорни шакллантиришга алоҳида аҳамият бера-мыз.

Фақат ўзининг тор миллий қобиғида қолиб қолмаган бозоргина хорижий инвестицияларнинг катта тоқимини жалб қилиб, минтақа мамлакатларининг барқарор ривожланиши ва фаровонлигини таъминлай олади.

Минтақамиздаги хозирги мавжуд аҳолини реал ва холис баҳолаш эканмиз, Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштириш ва қайта тиклаш борасида давом этаётган ижобий жараёнлар билан бир қаторда **ми қада стратегик мавҳумлик сақланиб қолаётгани...** ҳам тан олишга тўғри келади.

Бу ерда жаҳондаги йирик давлатлар ва бизга қўшни мамлакатларнинг геостратегик манфаатлари мавжуд бўлиб, баъзида улар бир-бири билан келишмаслигини ҳам кузатиш мумкин. Халқаро терроризм, экстремизм, наркоагрессия ва минтақавий хавфсизликка нисбатан бошқа трансмилий таҳдидлар ҳамон сақланиб қолмоқда.

Бугун Афғонистонда гиёванд моддалар ишлаб чиқариш ҳажмининг ортиб бораётгани жаҳон ҳамжамияти ва минтақа давлатларини қаттиқ ташвишга солаётди.

Бирок бу иллатга қарши фақат гиёванд моддалар ишлаб чиқарилаётган ҳудуд атрофида "хавфсизлик зона"сини ташкил этиш, жазолаш ва маъмурий чора-тадбирларни қўлайтириш билангина курашиш кифоя қилмайди.

Бу муаммони, биринчи навбатда, Афғонистон иқтисодиётини чуқур таркибий ўзгартириш, аҳолини тинч ва бунёдкорлик меҳнати билан банд этиш орқали ҳал қилиш мумкин ва лозим.

Бундай таҳдидларга қарши самарали чоралар қилиш, минтақавий хавфсизлик ва барқарор ривожланиш, таъминлаш билан боғлиқ бошқа вазифаларни фақат шу заминда жойлашган давлатларнинг фаол иштироки билан ҳал этиш мумкин.

Айнан шу боис бу ерда яшаётган халқларнинг муҳим ҳаётий манфаатларига дахлдор бўлган иқтисодий, сув-энергетика, транспорт-коммуникация, экологик ҳаракатларга умуминтақавий масалаларни ечиш учун ўзаро ҳамжиҳатлик ва амалий ҳаракатлар механизмини шакллантириш муҳим аҳамият касб этади.

Бу борада халқимиз асрлар давомида шаклланган "Қўшин тинч — сен тинч" деган ҳаётий нақл-га доимо амал қилиб келмоқда. Биз бундан бунга ҳам шу тамойилга қатъий риоя қиламыз.

Шуни таъкидлаш лозимки, Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти, Марказий Осиё Ҳамкорлиги ташкилоти, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорлигимиз минтақавий хавфсизлик, тинчлик ва барқарор ривожланишни таъминлашнинг муҳим шарти ҳисобланади.

Ўзбекистон ташқи сиёсат соҳасидаги вазифаларни ҳал этишда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти доирасидаги ҳамкорликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратади.

Биз бу нуфузли ташкилотнинг минтақавий ва глобал хавфсизликни таъминлаш ҳамда хозирги замоннинг бошқа долзарб муаммоларини ҳал этиш борасидаги иш-тироки кенгайишидан манфаатдормыз.

Шу билан бирга, жаҳон майдонида халқаро хавфсизлик масаласи билан боғлиқ мулкка янги тенденция ва вазиятлар, шунингдек, янги таҳдидларнинг пайдо бўлиши, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тузилмаларини, биринчи навбатда, унинг етакчи органи — Хавфсизлик Кенгашини ислох қилиш ва таркибининг қайта қўриб чиқишни тезлаштиришни тақозо этмоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотиини модернизация ва ислох қилиш қанчалик зарур бўлмасин, биз бугунги кунда бу ташкилотнинг муқобили йўқ, деб ҳисоблай-мыз.

Биз Европа китисадаги Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти, Европа Иттифоқи ва НАТО каби муҳим тузилмалар билан юртимизда демократик ва бозор ислохотларини чуқурлаштириш, мамлакатимизда ва умуман, минтақавий хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш борасида ҳамкорликни мустақамлашдан манфаатдормыз.

Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, Осиё Тараққиёт банки, Ислам Тараққиёт банки ва бошқа йирик, нуфузли халқаро молия ва иқтисодиёт тузилмалари ҳамда ташкилотлари билан ҳамкорлик келгусида ҳам ташқи сиёсатимизнинг устувор йўналишларидан бўлиб қолавермади.

Юртимизда амалга оширилаётган янгиланиш ва иқтисодий ислохотлар жараёнида ушбу ташкилотларнинг роли ва ўрни бениҳоят катта.

Ўзбекистон жаҳондаги йирик, халқаро майдонда етакчи ўрин тутадиган давлатлар — АКШ, Россия, Япония, Хитой, Германия, Франция ва Европа Иттифокининг бошқа мамлакатлари билан ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш ва мустақамлашга алоҳида эътибор беради.

Биз Жанубий Корея Республикаси, Хиндистон, Жанубий ва Жануби-Шарқий Осиё, Яқин Шарқ ва Араб Шарқининг қўллаб-қувватлаш билан яқин муносабатлар ўрнатганмыз.

Бугунги кунда халқаро терроризм, экстремизм ва радикализмга қарши кураш дунё мамлакатлари билан яқинлашадиган асосий омил бўлиб қолмоқда. XXI аср вабоси бўлган ушбу иллатга қарши жа-

ҳон ҳамжамиятининг муросасиз курашини Ўзбекистон тўла қўллаб-қувватлайди.

Айни пайтда, биз фақат терроризмининг ташқи қўриқчиларига, бегуноҳ одамларни гаровга оладиган, портлатадиган ва ўлдирадиган қимсаларга қарши курашиш билангина бу офатни бартараф этиб бўлмаслигини бир неча бор таъкидлаганмыз. Ҳаётнинг ўзи шунини кўрсатмоқдаки, авваламбор, ушбу бало-қазонинг бирламчи манбаларига қарши курашиш даркор.

Яъни, ислом динини сиёсатга айлантараётган, ёвузлик ва террорчилик мафқурасини яратётган қўллаб-қувватлаш ва экстремистик марказларнинг, биринчи навбатда, ёшлар онгини захарлаб, зомбига айлантараётган, улардан террорчилар тайёрлаш бўйича конвейер ташкил этаётган, халифалик тузишдек турли хомаҳалларни амалга оширишга уринаётган қабих кучларнинг илди-зини қирқиб ташлаш керак.

Бугун мана шу минбарда туриб, яна бир бор таъкидламоқчиман: биз халқаро терроризмини ота-боболаримиз билан қўлга олиш ният ва уринишларни кескин қоралаймиз. Бундай оқибати ўйланмаган ва иғвогарона хатти-ҳаракатлар биринчи галда "Ал-Қоида" ёки "Ҳизбут-Тахрир" каби энг ашаддий экстремистик ҳаракат ва ташкилотларга қўл келди.

Барчамиз бир ҳақиқатни чуқур англаб олишимиз керак — бугун ислом динининг ичида кескин қарама-қаршилик мавжуд. Шу муносабат билан бор куч ва салоҳиятни сафарбар этган ҳолда, маърифатли, бағрикенг ислом динига мусулмонликни ниқоб қилиб олиб, унинг устувор ҳужумчилик қилишга уринаётган жангари, муталлаб кучларга қарши курашишда ёрдам бериш даркор.

Биз наркоагрессия, халқаро терроризм, диний экстремизм ва сепаратизм учун ҳеч қандай "транзит" мамлакат йўли ва бўлиши, мумкин ҳам эмас, деб ҳисоблай-мыз. Ишончликомил, бундай таҳовузор кучлар билан "уйин" қилиш, уларга қарши курашдан ўзини четга олишга ҳар қандай уриниш катта ҳаётдир.

"Сен менга тегма — мен сенга тегмайман" деган ақидага асосланган тактика тобора хавфли тус олиб, авваламбор, шундай позицияда турган мамлакатларнинг ўзи учун ёта хатарли бўлиб бормоқда.

Бизнинг шунга ишончимиз қомилки, Марказий Осиё етди, янги ҳаётнинг, балки ҳар қандай бошқа оммавий қўриқчиларини, чунончи, биологик ва кимёвий куроллардан ҳам холи ҳудудга айланмиш лозим.

Айниқса, халқаро терроризм бундай куролларга эга бўлишга интилаётган бугунги кунда бу масала янада долзарб аҳамият касб этмоқда.

Минтақимиз шароитида ҳар бир давлат оммавий қўриқчиларини тарқатмаслик режимиға сўзсиз амал қилиши, икки хил мақсадда ишлатилувчи материаллар сақланадиган ва фойдаланиладиган объектларнинг хавфсизлик тизимини тақомиллаштиришни таъминлаш тўғрисидаги мажбуриятни ўз зиммасига олиши даркор.

Боз устига, шубҳали ва ҳаётий иқтисодий манфаатларни қўлга олишда айрим раҳбарларнинг бутун бир ҳудудларни жаҳоннинг ядро қичқидилари ва захарловчи моддалар ахлатхонасига айлантириш учун уринишига йўл қўйиб бўлмайди.

Агарда бундай уринишлар амалга ошгудек бўлса, минтақанинг экологик тизими, хозирги пайтда шу заминда яшаётган одамлар ва келажақ авлодлар соғлиги учун ҳалокати оқибатлар юзага келиши мумкин.

Бугунги кунда минтақимизни даярлик ҳамма томондан ядро қуролига эга бўлган давлатлар ўраб турибди. Марказий Осиё ядровий таҳдидлардан ҳимояланган эмас.

Айнан шунинг учун Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудуд сифатида ҳуқуқий жиҳатдан расмийлаштириш бўйича 1998 йилда бошланган ишларни охирига етказиш ва бу борадаги тегишли келишувларни қўлга киритиш минтақавий давлатлари ташқи сиёсатининг устувор вазифаларидан бири бўлмоғи лозим.

Ўзбекистоннинг 2005 ва кейинги йиллардаги ташқи сиёсатининг асосий устувор вазифалари ана шулардан иборат.

V. Иқтисодий соҳадаги муҳим устувор вазифаларга тўхталишдан олдин 2004 йилда мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришнинг асосий асосларини қисқача баён қилишга ижозат бергайсизлар.

Ғарчи ўтган йил биз учун осон кечмаган бўлса-да, 2004 йилда эришилган ютуқлар барчамизни қувонтиради.

Аваламбор, иқтисодиётнинг барқарор ўсиши таъминланди, макроиктисодий ва молиявий барқарорлик мустақамланди, иқтисодиёт ва унинг айрим соҳаларидаги мутаносиблик кучайди.

Ислохот йиллари давомида ялли ички маҳсулот илк бор 7,7 фоиз ўсди. Иқтисодиётнинг даярлик барча тармоқ ва соҳалари жадал ва изчил ривожланмоқда — санаот ишлаб чиқариш ҳажми 9,4 фоизга, истеъмол моллари ишлаб чиқариш 13,4 фоизга, жумладан, санаот товарлари ишлаб чиқариш 18,6 фоизга ўсди.

Иккинчидан, қатъий пул-кредит сиёсатини ўтказиш натижасида ислохот йиллари давомида биринчи марта инфляция даражаси энг паст — 3,7 фоиз бўлишига эришдик. Бу аҳолининг реал даромадлари ўсишига ҳам

ўз таъсирини кўрсатди — 2004 йилда бу кўрсаткич 15 фоизга ўсди.

Учинчидан, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йили 10,1 фоизга ошди. Бошқоқли дон экинларидан тахминан 5 миллион тоннага яқин ҳосил олинди. Кейинги йилларда биринчи марта пахта хомашеси етиштиришда энг катта натижага эришилди — 3,5 миллион тонналик пахта хирмони бунёд этилди.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш тизими тубдан ўзгармоқда, фермерлик қишлоқда хўжалик юртишининг энг истиқболли ва самарали шакли сифатида етакчи ўринини эгалламоқда.

Бугун республикамизда 85,5 минг фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда ва айнан улар хозирги кунда муҳим қишлоқ хўжалик экинларини етиштирадиган асосий ишлаб чиқарувчиларга айланмоқда.

Тўртинчидан, маҳсулот экспорти бўйича ҳам сезиларли натижалар кўлга киритилди — унинг ҳажми 30 фоизга ошди. Шу билан бирга, экспорт таркиби сифат жиҳатдан ўзгариб бормоқда. Тайёр маҳсулотларнинг экспортдаги улуши 52 фоизга ўсди. Ташқи савдо йилмасида жами 1 миллиард АКШ долларидан ортиқ миқдордаги ижобий салдоғога эришилди.

Бешинчидан, 2004 йилда мамлакат иқтисодиётида кичик бизнес ва хусусий тармоқ кўлами ҳамда ҳажми салмоқли даражада ўсди. Кичик бизнес қорхоналари сони ўтган йилда 14 фоизга кўпайди.

Хусусий тадбиркорликни ривожлантириш ҳисобига 425 мингдан зиёд янги иш ўринлари ташкил этилди. Бу 2003 йилга нисбатан 14 фоиз кўп, демакдир. Кичик бизнеснинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши орди ва 2004 йилда 35,6 фоизни ташкил этди.

Бу натижаларга эришишда тадбиркорларнинг эркин фаолият юритишларини қафолатлаш, уларни давлат рўйхатига олишини соддалаштирилган механизмининг жорий қилиш, маҳсулот ва хизматларни сертификатлаштириш тартибининг унификация қилиш, кичик бизнес субъектларининг кредит ресурсларидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш бўйича қўйилган чора-тадбирлар муҳим омил бўлди.

Олтинчидан, мамлакат реал иқтисодиётига йўналтирилган инвестициялар ҳажми сезиларли даражада ошди. Утган йили бу кўрсаткич 5,2 фоизга ўсди ва ялли ички маҳсулотнинг 20 фоизини ташкил этди. Бунда марказлаштирилган манбалар улуши кескин қайтади ва марказлаштирилган манбалар, аввало, қорхоналарнинг ўз маблағлари улуши ошди, жами инвестицияларнинг 43 фоиздан ортигини ташкил этди.

Иқтисодиётимизга тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар жалб этиш кескин — яъни, 1,5 баробар кўпайди. Айниқса, нефть, газ, тўқимачилик sanoатида уларнинг улуши янада салмоқли бўлди.

Иқтисодиётини таркибий ўзгартиришга қаратилган чора-тадбирлар босқичма-босқич амалга оширилди. Ўз маблағларимиз ва жалб қилинган сармоғлар ҳисобидан йирик sanoat, коммуникация, инфратузилма объектлари ва бошқа иншоотлар бунёд этилди.

Транспорт коммуникацияларини ривожлантириш тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтиш жоиз, деб биламан.

Бу йўналишда қўпгина салмоқли ишлар амалга оширилди.

Амударё узра узунлиги 681 метрлик замонавий автомобиль-темирйўл қўприги барпо этилди. Янги Тошгузар-Бойсун-Қумкўрган темир йўл магистрალი қурилиши жадал суръатлар билан давом этмоқда. Бу йўлнинг 57 километрик Тошгузар-Деҳқонобод участкасида ўтган йили ишчи поездлар қатнови бошланган.

Тошкент — Самарқанд ва Тошкент — Ангрн йўналиши бўйича электр поездлар қатнови йўлга қўйилди. Бугунги кунда Ўзбекистон йўллари қўллаб-қувватлаш бўйича халқаро андозалар ва замонавий талабларга жавоб беради.

Еттинчидан, иқтисодиётда давлат иштирокини камайтиришга қаратилган маъмурий ислохотлар босқичма-босқич татбиқ этилмоқда ва ўзининг ижобий натижаларини бермоқда.

Давлат бошқаруви органларининг вазифалари тубдан қайта қўриб чиқилди, эски маъмурий-буйруқбозлик тизимига хос, ўз умрини яшаб бўлган ортиқча бўғин ва вазифалар, биринчи галда, тақсимлаш функциялари кескин тарзда қисқартирилди. Давлат ва хўжалик бошқаруви органлари ўртасидаги ваколатлар аниқ чегаралаб қўйилди.

Маъмурий ислохот жараёнида 20 га яқин давлат бошқаруви органи қайта ташкил этилди ва 40 мингдан ортиқ штат бирлиги тугатилди ёки бошқарув ходимлари сони 22 фоизга қисқартрилди.

Моддий ресурсларни турли квоталар, лимитлар ва разнарядкалар асосида тақсимлашнинг эски тузумдан мерос бўлиб қолган марказлаштирилган тизимига барҳам берилди. Товар-хомаш ё биржалари фаолияти тубдан ўзгартирилди.

БИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИМИЗ — ЖАМИЯТНИ ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ ВА ЯНГИЛАШ, МАМЛАКАТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ВА ИСЛОХ ЭТИШДИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузаси

Охири. Боши 1,3,4,5-бетларда.

Дунёнинг ривожланган мамлакатларида бўлгани каби, бизда ҳам текширишлар натижалари бўйича молиявий ва маъмурий жазоларни (мисол учун, хўжалик субъекти фаолиятига жиддий таъсир кўрсатадиган катта миқдорда жарама солиши, корхона фаолиятини тўхтатиб қўйиш ёки тугатиш, ҳисоб рақамидан фойдаланишни тақиқлаш ва ҳоказоларни) фақат суд томонидан тайинлаш тизимига ўтиш вақти етди.

Иккинчидан, хўжалик субъектларига нисбатан қўлланадиган жазо чоралари тизимини тўлиқ қайта кўриб чиқишнинг ҳам фурсати келди. Қасддан содир этилмаган ва катта бўлмаган қоида-тартиблар учун жазо чораларини қайтариш ва тадбиркорлар етказилган зарарини ихтиёрий равишда тўлиқ қоплаган ҳолларда жазони қўллашдан воз кечиш керак.

Шу муносабат билан Адлия, Иқтисодиёт ва Молия вазирликлари тез муддатда манфаатдор тузилмалар билан биргаликда хусусий тадбиркорлик учун ана шундай қафолатлар яратишга қаратилган тақлифларни киритишлар лозим.

Учинчидан, хусусий тадбиркорларга зарур ресурсларни сотиб олиш ва ўз маҳсулотини сотиш учун бозорларга чиқиш имкониятларини кенгайтириш бўйича бошланган ишларни давом эттириш, биржа ва аукцион савдолари орқали сотилаётган товарлар тури ва ҳажмини кенгайтиришга қаратилган қатъий чора-тадбирлар кўриш, марказлаштирилган тақсимот тизимига қайтишга бўлган ҳар қандай уринишларга барҳам бериш айниса муҳим аҳамиятга эга.

Тўртинчидан, хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, шубҳасиз, бу соҳага молиявий кўмак, кўшимча солиқ имтиёзлари ва преференциялар беришни тақозо этади.

Бу ёрдамни замонавий ривожланган банк тизими орқали, ишлаб чиқариш корхоналарига фоиз ставкалари унча юқори бўлмаган кредитлар ажратиш йўли билан амалга ошириш мумкин. Микрокредитлаш тизимини кенгайтириш, бу ишни Халқаро молия корпорацияси, Жаҳон банки, Осиё банки каби халқаро молия ташкилотлари ёрдамида амалга ошириш талаб этилади.

Учинчи муҳим устувор вазифа — кичик бизнес ва фермерликни ривожлантириш борасидаги ишларни чуқурлаштириш ва қўламини кенгайтиришдан иборат.

Биз 2007 йилга келиб, кичик бизнеснинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини камида 45 фоизга етказиш вазифини ўз олдимишга қўймоқдамиз.

Шу мақсадда Иқтисодиёт вазирлиги, Давлат мулкни бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси, Молия ва Адлия вазирликлари Савдо-саноат палатасини, бошқа манфаатдор тузилмаларни жалб қилган ҳолда, кичик бизнес учун қўшимча қафолат, имтиёз ва преференциялар бериш бўйича ҳукумат қарорлари лойиҳасини тайёрлашни лозим. Бунда куйидаги масалалар кўзда тутилиши зарур:

1. Солиққа тортиш тизимида қўшимча имтиёзлар ва преференциялар бериш, солиқ қонунчилигининг барқарорлигини таъминлаш, солиқларни ҳисоблаш ва тўлашнинг ошқорча, соддалаштирилган усулларини ишлаб чиқиш.

2. Фаолиятнинг айрим турлари билан шугулланиш учун рўхсат бериш тартибларини қисқартириш ва соддалаштириш, кичик бизнесни ариза бериш асосида рўйхатга олиш тизимини босқичма-босқич жорий этиш.

3. Йирик қорхоналарнинг буюртмалари асосида майда бутловчи қисмларни ишлаб чиқариш билан шугулланадиган янги кичик қорхоналар ташкил этиш, хонадонларда-майда хусусий цехлар очилиши рағбатлантириш.

4. Кичик қорхоналарда ишлайдиган, айниқса, қишлоқ жойларида қасаначилик билан шугулланадиган фуқаролар учун моддий-техник таъминот бўйича хизмат кўрсатадиган ва улар томонидан тайёрланган маҳсулотларни сотишга кўмаклашадиган тузилмалар яратиш.

Шу ўринда мамлакатимиз қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида фермер хўжаликларини ривожлантиришнинг аҳамияти нечоғлик катта эканини яна бир бор таъкидлаш жоиз, деб биламан.

Кейинги йиллар тажрибаси фермер хўжаликларининг ширкатларга нисбатан анча юқори рентабелли бўлиши ва зарар кўрмай фаолият юритишини яққол тасдиқлади.

Биз зарар кўриб ишлайётган ва паст рентабелли ширкатларни фермер хўжаликларига айлантириш борасида яқинда қабул қилинган, 2005-

2007 йилларда 1100 та, жумладан, бу йил 406 та ширкат хўжалигини қайта ташкил этиш вазифини белгиланган янги дастур ижросини қатъий назоратга олишимиз даркор.

Бу масалада ер ажратиш ва фермерларни танлаш ишлари ошқорча, адолатли тарзда ва қатъий танлов, тендер асосида ўтказилиши жуда муҳимдир. Бунда маҳаллийчилик, уруғ-аймоқчилик ва порохўрлик ҳолларига кескин барҳам бериш лозим.

Фермерларга хизмат кўрсатиш, уларни зарур моддий ресурслар ва техника билан таъминлаш бўйича бозор инфратузилмасини шакллантириш жараёнини тезлаштириш зарур.

Фермерларга бўлғуси ҳосил ҳисобидан имтиёзли ставкалар асосида кредитлар беришга ўтишни таъминлаш керак. Ва, энг муҳими — барча томонларнинг қабул қилинган шартнома мажбуриятларини бажариши юзасидан қатъий интизом ўрнатилиши даркор.

Тўртинчи устувор вазифа — банк ва молия тизимларидаги ислохотларни чуқурлаштириш.

Гап молия ва банк тузилмаларининг қатъий пул-кредит сиёсатини ўтказиш, инфляция даражасининг барқарорлигини, миллий валютанимиз ва унинг алмашув курси мустақамлигини сақлашдаги масъулиятини ошириш ҳақида бормоқда.

Гап банкларни капиталлаштириш, уларнинг низоми ва айланма фондларини кўпайтириш ва маблағларини инвестиция мақсадларига, биринчи навбатда, реал иқтисодиётга йўналтиришга қаратилган аниқ чора-тадбирлар кўриш ҳақида бормоқда.

Банк айланмасидан ҳали-бери четда қолаётган салмоқли молия маблағлари ва пул оқимларини ушбу тизимга жалб қилиш учун аниқ ва қатъий чоралар кўриш лозим.

Юқсак ривожланган мамлакатлардаги тижорат ва хусусий банкларнинг миқозларга хизмат кўрсатиш борасидаги тажрибаларини синчиқлаб, янада кенг ўрганиш, хўжалик субъектлари ва аҳолининг банкларга нисбатан ишончини оширишга эришиш керак.

Бу вазифа кўплаб низоми ва меъёрий ҳужжатларни қайта кўриб чиқиш, аввало, банк хизматчиларининг масъулияти ва маданиятини оширишни тақозо этади.

Навбатдаги устувор вазифа — уй-жой-коммунал хўжалигини ислох қилишга ниҳоятда жиддий эътибор қаратишдан иборат.

Коммунал хизматлар, айниқса, иссиқлик энергияси, иссиқ ва совуқ сув истеъмолчини ҳисобга оладиган асбоб-ускуналарнинг етарли даражада эмаслиги ҳамон жиддий муаммо бўлиб қолмоқда.

Бу эса ана шу ресурсларнинг кўплаб исроф бўлишига, тарифларнинг асосиз ўсишига, аҳоли қарздорлигининг юзага келишига сабаб бўлмоқда.

Шуни тан олиш керакики, бизда коммунал тармоқлардан самарали фойдаланиш тизими, бу тармоқларни капитал тарзда алмаштириш ва модернизациялаш, умуман олганда, аҳолига коммунал-майиш хизмат кўрсатишнинг таъсирчан механизми амалда яратилмаган.

Кўп қаватли уй-жой фондини бошқариш иши мутлақо қонқарсиз аҳволда. Ташкил этилган уй-жой мулкдорлари ширкатлари турар-жойлардан фойдаланиш ва сақлаш ишидан умуман бе-хабар бўлган, тасодифий кишиларга топшириб қўйилган.

Уй-жой коммунал хўжалигидан фойдаланиш ва уни сақлаш борасида ҳам бозор механизми амалда шакллантирилмаган. Буларнинг барчаси ҳақиқи равишда аҳолининг жиддий эътирозларига сабаб бўлмоқда, мавжуд муаммолар эса шовша-шовшарлик билан, юзаки ҳал қилинмоқда.

Бундай ҳолат учун, аввало, ҳукумат, вилоят ва шаҳар ҳокимликлари, Тошкент шаҳар ҳокимлиги жавобгардир. Мавжуд аҳволни ўнглаш учун кўп ишларни бошидан бошлашга тўғри келади. Қисқа муддатда уй-жой коммунал хўжалигини ислох қилишга қаратилган кенг кўламли Дастур тайёрлаш, унинг ижроси бўйича барча қатъий чораларни кўриш даркор.

Принципал муҳим устувор вазифалардан бири — солиқ сиёсатини янада такомиллаштиришдир. Айтиш жоизки, юқорида зикр этилган устувор вазифаларнинг барчаси солиқ сиёсатимизни такомиллаштириш билан бевосита боғлиқ.

Бусиз ҳеч қандай масалани ҳал этиб бўлмайди. 1997 йилда ишлаб чиқилган ва қабул қилин-

ган Солиқ кодекси иқтисодий ислохотлар соҳасида бугунги куннинг янги ва устувор вазифалари талабларига жавоб бермайди.

Фақат сўнгги икки йил давомида Солиқ кодекси ва солиқ қонунчилигига юздан ортиқ ўзгариш ва қўшимчалар киритилгани ҳам шундан далолат беради.

Солиққа тортиш масаласида амалиётда сигналдан принцип ва ёндашувларни ишлаб чиқиш, бу борада бошқа мамлакатларнинг илғор тажрибасидан фойдаланиш ўта муҳим аҳамиятга эга. Солиқ тизими нафақат солиқларни ундириш, балки биринчи галда, рағбатлантириш хусусиятига эга бўлиши лозим.

Шунга эришмоғимиз керакики, ҳар бир солиқ тўловчи, у хоҳ жисмоний, хоҳ юридик шахс бўлсин, солиқ тўлашдан бўйин товламасдан, даромадларини яширишга уринмасдан, аксинча, ўз ишлаб чиқаришини ривожлантириш ва даромадини оширишга интилсин.

Бугун ҳаётнинг ўзи солиқлар адресли бўлишни тақозо этмоқда. Солиқ тўловчи нима учун ва қанча солиқ тўлаши ҳақида аниқ тасаввурга эга бўлмоғи даркор. Бу ўринда асосий юк табиий, минерал-хомашё, ер-сув ва бошқа захира-лардан тежамкорлик билан ва оқилона фойдаланишни рағбатлантирувчи ресурсларни қўллашга тушиши лозим.

Солиқ органларини ташкил этишнинг бутун тизимида ҳам туб ўзгаришларни амалга ошириш зарур.

Бу идораларнинг бош вазифини солиқларнинг бюджетга ўз вақтида ва тўлиқ тушишини таъминлашга эмас, балки, энг муҳими, солиққа доир жиноятларнинг олдини олиш мақсадида солиқ тўловчиларга ёрдам бериш ва уларнинг бу борадаги билимларини оширишга кўмаклашиш, улар билан мунтазам иш олиб боришдан иборатдир.

Шу муносабат билан Молия ва Иқтисодиёт вазирликлари, Давлат солиқ қўмитаси, Адлия вазирлиги Савдо-саноат палатасини жалб қилган ҳолда, амалдаги солиқ қонунчилигини танқидий нуқтага назардан таҳлил қилиб, шу асосда уни янада соддалаштириш, солиқларни унификация қилиш, солиқ юқини енгиллаштириш, солиқ бошқарувини такомиллаштириш ва эркинлаштиришни назарда тутадиган янги таҳрирдаги Солиқ кодексини тайёрлашлари ва тасдиқлаш учун киритишлари зарур.

Биз бугун мамлакатимизни ислох қилиш ва янгилаш мақсадида олдимизга қўйётган ва ўз татбиғини кутаётган энг муҳим йўналиш ва устувор вазифалар асосан мана шулардан иборат.

Қадри дўстлар! Мамлакатимиз сиёсий ҳаётида икки палатали парламентнинг фаолият юритиши барчамизнинг олдимизга янги талаблар қўяди, зиммамизга катта масъулият юклайди.

Депутатларнинг Қонунчилик палатасида доимий ва профессионал асосда ишлаши биз учун мутлақо янги, тажрибамизда сигналмаган фаолият шаклидир. Шу маънода, қонунчилик ҳокимиятини бундай шаклда, бундай асосда ташкил қилиш барчамиздан нечоғли сафарбарликни талаб этишини ўзимизга тасаввур қилишимиз қийин эмас.

Айни пайтда бу юқори палата — Сенатда ҳам мутлақо янги бўлган ишни ҳар тарафлама ўзлаштириб олишимизни талаб қилади.

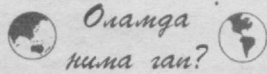
Энг муҳими, парламентимизнинг қуйи ва юқори палаталарининг бир-бирини тушуниб, баҳамжиҳат, самарали ишлашини таъминлаш учун икки томондан ҳам ўзаро ҳурмат, сабр-тоқат кўрсатиш кераклигини ҳаммамиз яхши англаймиз, деб ўйлайман.

Бу ҳақда гапирганда, бир томондан, мен барчамиз олдимизда турган вазифа нақадар мураккаб ва масъулиятли эканини чуқур ҳис қилишимиз лозимлигини, бизнинг ишимизни нафақат сайловчилар, нафақат халқимиз, балки кўп-кўп мамлакатларнинг жамоатчилиги ҳам диққат билан кузатиб боришини таъкидламоқчиман.

Иккинчи томондан эса, муҳтарам депутатлар ва сенаторлар, бугун сизларнинг барчангизга мурожаат қилиб, масъулиятли фаолиятингизга бардам ва тетик қайфият билан, ўз кучингиз ва эртанги кунга ишонч билан қараган ҳолда киритишингизни тилайман.

Шуни асло унутмаслигиниз керак — биз ҳеч қачон, ҳеч кимдан ҳам бўлмаганмиз ва бўлмаймиз ҳам.

Барчангизга сиҳат-саломатлик, депутатлик фаолиятингизда янги куч-ғайрат ва муваффақиятлар, оилавий ҳаётингизда бахт ва фаровонлик ёр бўлсин.

Жаҳон ва оммавий ахборот воситалари хабарларидан

● Жаҳон касамед маросими ўтказилгандан сўнг Украина президенти сифатида биринчи бор расмий ташриф билан Москвага келди. У Россия президенти Владимир Путин билан охириги пайтларда икки давлат ўртасида юзага келган вазиятларни муҳокама қилди. Украина президенти-нинг сўзларига қараганда савдо-иқтисодий алоқаларни шакллантиришда ўзаро ҳамжиҳатликка таянилиши керак. Россия ташқи ишлар вазири Украинанинг янги президенти ўзининг биринчи сафарини Москвадан бошлашига икки мамлакат ўртасидаги дўстона алоқаларни сақлаб қолишдан дарак беришини таъкидлади.

● Исроил-Фаластин можароларига чек қўювчи янги ҳаракатлар амалга оширилди. Фаластиндаги асосий террорчи гуруҳлар ХАМАС ва "Ислоом жиходи" раҳнамолари бир ой муддатга Исроил билан тинчлик шартномаси тузишга рози бўлишган. Маҳмуд Аббос муҳторият бошлиги этиб сайлангандан бунён бо каби келишувлардан биринчи бор амалга оширилмоқда.

● Олимлар ОИТСга қарши курашда янги топилди. Унда антивирус дориларидан фойдаланилади. Инсон танасига вирус ўтгандан сўнг 72 соат давомида препаратлар ёрдамида даволанмаса дори ёрдам бермайди. АҚШдаги касалликлар тарқалишини назорат қилиш маркази вакилининг сўзларига қараганда, Америкада ҳар йил 40 мингга яқин одам ОИТС вируси орттирар экан. Марказ бу тарзда тез тарқалаётган касалликнинг олдини олишда янги дорилардан кенг фойдаланиш тўғрисида ҳукуматга муурожаат қилди.

● Германия полицияси "Ал-Қоида" гуруҳига алоқадорликда шубҳа қилинаётган икки нафар шахсни қўлга олди. Маълум бўлишича, улардан бири "Ал-Қоида"да юқори мансабни эгаллаган ва шеригини Ироқда навбатдаги хунрезликни амалга ошириш учун тайёрлаган. Қўлга олинганлар Люксембургда радиоактив материаллар сотиб олишмоқчи бўлишган.

● Оқ уй маъмурияти конгрессдан Ироқ ва Афғонистондаги ҳарбий амалиётларни молиялаштириш учун 80 миллиард доллар ажратишни сўради. Жорий молиявий йилда АҚШ конгресси бу мақсадларга 25 миллиард доллар ажратган эди. Американинг ҳарбий кўмондонлиги вакили АҚШнинг 120 минг ҳарбийси камида яна икки йил Ироқда хизматни давом эттиришини маълум қилди. Конгресс вакилларининг сўзларига қараганда ажратиладиган 80 миллиард долларнинг тўртдан уч қисми ҳарбийлар эҳтиёжини қондиришга сарфланади.

● АҚШ шимол-шарқда содир бўлаётган кучли қор бўрони туфайли фавқулодда ҳолат эълон қилинди. Бу ҳудуддаги мингга яқин авиарейслар бекор қилинган. Кўпгина автомобиль йўлларида ҳаракатлар таъқиқлаб қўйилган. АҚШ миллий метеорология хизмати бундай табиий шароит ҳали бир неча кун давом этиши ва бўрон шиддати кучайиши мумкинлигини таъкидламоқда.

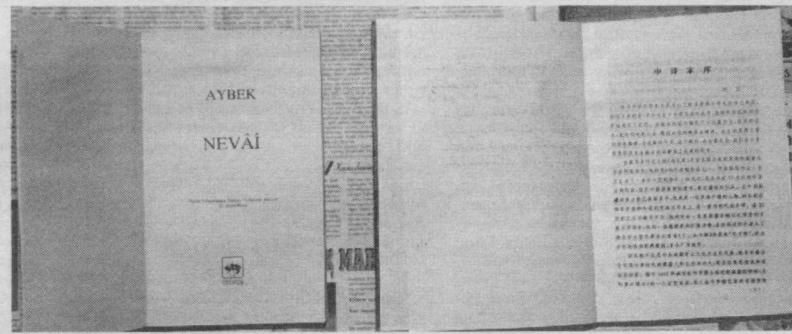
Ойбек таваллудининг 100 йиллиги олдидан

АДИБ АСАРЛАРИ — ЖАҲОНДА

Ойбек ижодий фаолияти давомида беш роман, тўрт кисса, ўн саккиз дoston, юзлаб шеър, шунингдек, драматик асарлар, қатор публицистик ва адабий-танқидий мақолалари билан ўзбек адабиёти хазинасига салмоқли ҳисса қўшган.

Ватанимиз истиқлолга эришгач, адибнинг ҳаёти ва ижодини, асарларини ўрганишга эътибор янада кучайди. Ўзбекистон Президенти Ислоом Каримовнинг Фармониға мувофиқ Ойбек «Буюк хизматлари учун» ордени билан тақдирланди. Ўтган йилнинг 21 декабрида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таваллудининг 100 йиллигини нишонлаш

Ойбек уй-музейидан унинг турли тилларда чоп этилган китоблари кенг ўрин олган. Улар орасида «Навойи» романи, киссалари, шеърий тўпламларининг турли даврларда рус, чех, словак, венгер, араб, қозоқ, қирғиз, озарбойжон, латиш, литва каби тилларда чиққан нусхаларини кўриш мумкин.

тўғрисида»ги қарори қабул қилинди. Айни пайтда мамлакатимизда ана шу қутлуг санаға хозирлик ишлари қизгин давом этаётир.

Дарҳақиқат, ўзбек адабиётининг, ўзбек халқининг дунёга танилишида Ойбек асарлари алоҳида ўрин тутади. Адиб асарлари хозиргача дунёнинг ўттиздан ортиқ тилида, миллионлаб нусхада нашр қилинган. Унинг серқирра ижодидан ер юзидаги юз миллионлаб китобхонлар баҳраманд бўлган, бу асарлар орқали халқимизнинг тарихи, маданияти, ҳаёт тарзи билан яқиндан танишган.

Машҳур рус шоири Николай Тихонов Ойбекнинг яқин дўсти, ҳамфиқри бўлган. Қўллаб шеърларини рус тилига ўлгирган. «Ойбек жуда яхши лирик шоир эди, — деб ёзган эди ўз хотираларида Н.Тихонов. — Унинг «Наъматак» шеърини завқ-шаўқ билан таржима қилганман. Биргина мана шу шеърнинг ўзи Ойбекнинг нафақат ўткир нигоҳ, балки ҳассос ва теран қалб соҳиби эканидан далолат беради».

«Навойи» романи чоп этилганидан сўнг орадан бир йил ўтмасдан рус тилида нашр қилинган. Бирин-кетин бошқа

қўллаб тилларда ҳам босилиб чиққан. «Ойбекнинг «Навойи»-си туркманлар хонадонида ҳам энг азиз, энг севиб ўқиладиган асарлардан бири бўлиб қолди, — деб ёзган эди уни туркман тилига ўлгирган атоқли ёзувчи Берди Кербоёв.

— Шунинг учун ҳам туркман халқи Ойбекни ўз ёзувчиси, деб ҳисоблайди».

Роман 1995 йили Дурмеш Аҳсан Батур томонидан турк тилига таржима қилинган бўлса, 2000 йилда эса хитой тилида босмадан чиқди. Уни Ху Гуанжунг хитойчага ўлгирган.

Ўз навбатида Ойбек ҳам жаҳон адабиётининг қўллаб буюк намоёндалари — Хомер, А.Данте, Ж.Байрон, А.Пушкин, М.Лермонтов, И.Крилов, А.Франс, Э.Верхарн ва бошқаларнинг асарларини ўзбек тилига таржима қилган. У ўзбек китобхонларини дунё адабиётининг нодир дурдоналари билан таништириш жараёнида тили-

мизинг сўз бойлигини, бадиий имкониятларини намоён этган. Ҳа, ўзбек адабиётининг ёрқин намоёндаларидан бўлган Ойбек асарлари жаҳон кезиб юрибди. Улар билан бирга халқимизнинг тарихи, урф-одатлари, буюк аждодларимиз, улар яратган асарлар дунё бўйлаб кезиб юрибди.

Рустам ЖАББОРОВ, ЎЗА шарҳловчиси СУРАТЛАРДА: Ойбекнинг турли тилларда нашр этилган китоблари. Сарвар Ўрмонов (ЎЗА) олган суратлар.

Тадбиркорлик

ЮТУҚЛАРДА АКС ЭТМОҚДА

Бугунги бозор иқтисодиёти шароитида аввалгидек, омбор учун эмас, харидор учун ишлаш лозимлигини тадбиркорларимиз тўғри англашмоқда. Шу боис ҳам бозорда муҳим ўрин эгаллаш, харидорни жалб этиш мақсадида махсулот сифатини ошириш, рақобатбардошлигини таъминлаш, турларини кўпайтиришга эътибор кучли.

Сопол ҳамда ёғочдан қурилиш ашёлари тайёрлаб қадимий тарихий обидаларимизни қайта тиклаш, миллий қадри-

ниларнинг оқлик даражасини оширишга эришилди, малакали чиннисозлар жалб этилди. Албатта, чиннисозликнинг

ўзига яраша сирасорлари, нозик томонлари, машаққатлари бор. Ана шунини эътиборга олган хусусий корхона чиннисозлари харидордиди, талаби ва ятларимизга мос янги иншоотлар қурилишида муносиб ҳисса қўшаётган «Ижод-ижод» хусусий фирмасида кейинги йилларда яна бир цех ташкил этилди. Имкониятларини чамалаб чиққан тадбиркорлар Самарқанддан келтирилган хом ашёдан унумли фойдаланиб рўзгоримизда ниҳоятда асқотадиган ва хонадонларимиз беэаги саналган чинни буюмлар ишлаб чиқара бошладилар. Бунинг учун эса махсус лаборатория ташкил этилиб, чин-

эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда меҳнат қилишмоқда. Дизайнерларнинг маҳорати ва янгилик яратишга интилишлари бозорни ўрганиш асосида тайёрланаётган янги-янги чинни термалари, гулдон ҳамда бошқа рўзгор буюмларида наомён бўлмоқда. Кўп йиллик тажрибага эга бўлган мохир дизайнер Анвар Нўймонов ҳамда Малохат Мирзахмедовалар чинниларнинг ўзига хослигини таъминлашда сидқидилдан меҳнат қилишмоқда.

Корхона тадбиркорлари ҳозирда ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастури бўйича 2 та янги ускуна сотиб

лаган имкон топар, дегани шу бўлса керакда.

— Тадбиркорлик изланиш, янгилик яратиш, ўз гоёсини имконият топиб амалга ошириш дегани, — дейди корхона раҳбари Бахтиёр Раҳмонов. — Шу боис ҳам изланиш ва интилишдан асло чарчамаймиз. Уларнинг самараси эса муваффақиятларимизда акс этмоқда.

олишни режалаб туришибди. Улар асосида пластмасса махсулотлари тайёрлаш йўлга қўйилади. Шунингдек, мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган автомобиллар учун эҳтиёт қисмларни ишлаб чиқариш ҳам кўзда тутилган.

Сирасини айтганда, тадбиркорлар барча имкониятларини ўзлари топилмоқда. Зеро, из-

Шарифа ИЛЁСОВА СУРАТЛАРДА: чиннисозлар тайёрлаётган махсулотларга ишлов беришмоқда; Машҳура Шоназарова ва Фотима Қосимовалар ўзлари жило берган буюмлар билан; корхона махсулотлари.

Ҳақимжон Солиҳов олган суратлар

Шарқ дурдоналари

● Бойлигинга мағрурланма, унинг усти чиройли кўринса ҳам ичи ниҳоятда ифлос бўлиб, кишини минг турли болаларга дучор қилади. Барча ишни шошмасдан ўйлаб қил. Сирингни ҳаммага айтаверма, илмсиз кишиларнинг айтган гапига ишониб иш тутма, ўтган ишга қайғуриб, умрингни зое ўтказма! Шезър:

Дилимда қанчалар сўзим бор бироқ, Шакарнинг кўпидан озидир созрок! Оз сўздан киши ҳеч бўлмас пушаймон, Кўп сўздан кишига етади зиён!

● Ақл ва фаҳм Хонининг соҳиблари ва ахлоқ дастурхонининг лаззатшунослари шундай айтидиларки, агар икки рафиқ Хон ёки дастурхон устида шерик бўлсалар, овқатга бир-бировидан аввал қўл узатишга шошилмасдан, бир-бирига таклиф ва илтифот юзасидан йўл тутсинлар. Монадиди ит ва тўнғиз ҳамда бошқа ҳайвонлар каби ўзини овқатга отмасликлари керак. Кимки, ёш жиҳатидан кичик бўлса ёши каттароғи овқатга қўл узатмагунча сабр қилмоғи лозимки, бу зарур ахлоқ қоидаларидан ҳисобланади.

● Меваларни ейишдан аввал ювиш керак. Чунки кўп жониворлар уларни ифлослантирган бўлади. Айниқса, узумни шундай қилиш кўпроқ таъкидланади. Ювиб емаслик баъзида ўлимга олиб боради. Овқатдан кейин қўл ва панжаларни ювиб, тозаломок зарурдир. Уй эгасининг қоидаси шундайки, у овқатдан аввал кўлни ювиб, овқатдан сўнг энг охирида ювади. Ўтирганларнинг қўл ювишини чўзмаслик ва бошқаларни мунтазир қилиб қўймаслик зарур. Сувдан тезда қўл тортмоқлик керак, токи бошқаларга нават тезроқ етади. Қўлни либосга артмаслик керак. Бу фаҳмсизлик аломатидир. Агар дастурмоли бўлмаса қўлни юзга ёки соқолига суртмоқ керак.

● Тежамкор одам яхши ейди, яхши ичди, покиза кийинади, хушхаво уйларда яшайди, керакисиз нарсаларни сотиб олавермайди, ҳақиқий зарур нарсаларнигина харид қилади. Бировларга қўлидан келган ёрдам қилади. Яхшилик йўлидаги ишларга пулини аямайди, саховатли бўлади. Ватани ва халқи учун молини ҳам, пулини ҳам аямайди.

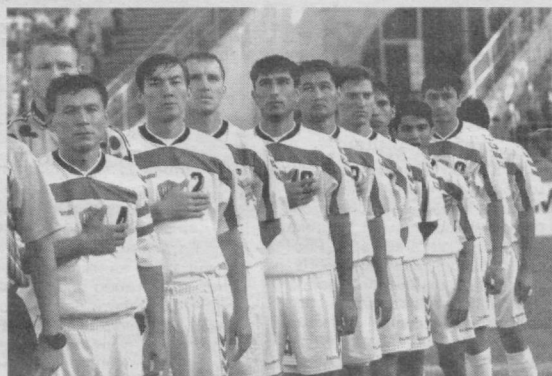
● Тежамкор киши пулини керагидан ортиқча сарфламайди. 10 сўмга олинмаган нарса учун ҳовлиқиб, 100 сўм сарф этмайди. Пулни фақат керакли нарсаларгагина сарфлайди. Ҳар бир ишда ўртача йўл тутайди.

МУҲЛИСЛАР ИШОНЧНИН ОҚЛАШАДИ

Германияда 2006 йилда ўтадиган жаҳон чемпионати финал босқичида қатнашиш учун Ўзбекистон терма жамоаси жуда яхши имкониятга эга бўлиб турибди.

Жаҳон чемпионатига саралаш турнирининг ўз гуруҳида ғалаба қозониб кейинги босқичга йўлланма олган Ўзбекистон терма жамоаси Бирлашган Араб Амирликларининг Дубай шаҳрида икки ҳафталик ўкув-машғулот йиғинларини ўтказиб ақиндагина Тошкентга қайтиб келди. Ушбу машғулотлар давомида Россиянинг "Ростов", Украинанин "Динамо" (Киев) жамоалари билан ўртоқлик учрашувларида куч синашган терма жамоамиз футболчиларининг жисмоний тайёргарликлари қай даражада? Тошкентда 9 февралда Саудия Арабистони терма жамоасига қарши кечадиган жаҳон чемпионати саралаш турнирининг иккинчи босқичи дастлабки учрашувида кимлар майдонга тушади? Очигини айтганда, Ўзбекистон терма жамоаси жаҳон чемпионати финалида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритади! Ана шу саволларга ойдинлик киритиш мақсадида "Шодлик-Палас" меҳмонхонасида терма жамоамиз мураббийлари, Ўзбекистон футбол федерацияси вакиллари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирокида матбуот анжумани уюштирилди. Шуниси эътиборлики, анжуман аввалида Германиялик мутахассис Юрген Гёде терма жамоага бош мураббий этиб тайинлангани, Равшан Хайдаров эса бир вақтнинг ўзида миллий терма жамоада катта мураббий ҳамда Ўзбекистон олимпия терма жамоасида бош мураббий сифатида фаолият олиб бориши маълум қилинди. Матбуот анжуманида Ўзбекистон футбол федерацияси терма жамоалар билан иш-

лаш бўлими бошлиғи Алишер Никимбоев, бош мураббий Юрген Гёде ҳамда катта мураббий Равшан Хайдаровлар иштирок этишиб терма жамоанин жиддий синовага тайёргарлиги, Дубай йиғинлари қандай кечганлиги ҳақида батафсил маълумот беришди ва журналистларнинг саволларига тўлиқ жавоб қайтардишди. Узаро мулоқот тарзида уюштирилган ушбу тадбир давомида шу нарса маълум бўлдики, айна кунларда терма жамоамиз футболчиларининг жисмоний, руҳий тайёргарликлари аъло даражада. Гарчи машғулот давомида бошқа давлат терма жамоаси билан учрашув уюштирилган бўлсада, "Ростов" ҳамда "Динамо" (Киев) жамоалари ҳам Европада танилган, халқаро мусобақалар ҳақисини олган клублар ҳисобланади. Буни "Ростов" ҳамда "Динамо" билан кечган 1:1, 3:3 натижалари ҳам яққол исботлаб турибди. Дарвоқе, 9 февралда Саудия Арабистони билан ўтказиладиган учрашувда хориз жамоаларида тўп сураётган легионерларимизнинг ҳам қатнашишлари деярли аниқ. Бош мураббий Юрген Гёде жорий йилда ҳам футболчиларининг жисмоний тайёргарлигини янада яхшилаш мақсадида Германиялик мутахассислар Рональд Шульц, Эрих Дитер билан ҳамкорлик давом этаётганини маълум қилди. Мураббийнинг фикрича, тер-

ма жамоамиз таркиби ҳозирда шаклланиб улгурди ҳамда жаҳон чемпионатида қатнашишига умид қилса бўлади. Терма жамоамиз сафида 9 февралда Нестеров, Поляков, Сафонов, Ашурматов, Алиқулов, Николаев, Фёдоров, Пашинин, Раққевич, Ширшов, Кошелев, Копадзе, Иномов, Косилов, Ақопянц, Кирьян, Желаров, Маминов, Зейтуллаев, Раҳимов, Солиев, Магдиев, Шишелов, Гейнрих, Бикмаев, Шацких, Холмуродов, Бақоевлар ҳаракат қилишади. Хулоса ўрнида бош мураббий Гёде Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари Қибрайда яна машғулотларда иштирок эта бошлаганлигини маълум қилиб, футболчиларимизнинг жаҳон чемпионатида йўлланма олиш учун имкониятлари етарли эканлигини таъкидлаб ўтди. Қизгин савол-жавоб, баҳсу мунозара руҳида ўтган ушбу тадбирдан қайтар эканмиз, "Насиб қилса терма жамоамиз Германия яшил майдонларида тўп суради", деган ширин орзу ҳаёлимиздан кечди.

Ақбар Йўлдошев

Ажойиботлар олами

СУВ ПАРИСИНИ КЎРГАНЛАР БОРМИ?

Сув парисини биз фақат эртакдан ўқганмиз, у бўлмаган нарса, деб ишонмай келардик. Яқинда 1723 йилдаги Данияда сув париларини текширувчи комиссия фаолияти ҳақидаги материални ўқиб, ҳайратдан ёқа ушладим. Америка зоолоғи К.Бонзеннинг текширув натижасига кўра сув парисини кўрганларнинг айтганлари бир-бирига ўхшаш келади.

Бонзе шундай хулосага келди: сув парисининг уч илти бўлади. Биринчиси, қадимги сув париси бўлиб, Ўрта ер денгизи қирғоғида яшайди. Иккинчиси, хинд сув париси, Атлантика денгизи — уммонда. Шунингдек, эритрейлик сув париси бўлиб, у Индонезия архипелагида ҳамда Қизил денгиз қирғоғида яшар экан.

Сув парилари денгиз ўтла-ри, балиқлар билан овқатланади. Кўплаб денгиз қирғоғида яшовчи одамларнинг айтишларига қараганда, кечаси ташқарига чиқсангиз сув парилари ўзларининг ажойиб кўшиқлари, ёқимли овозлари билан одамларни ўзларига, яъни сувга тушишга жалб қиларкан. Улар одамларга қараганда, анча ихчам ва энгилдир.

1890 йили Шотландиянинг бир сув ҳавзасида Уильям Мокро исмли муаллим сув парисини ўз кўзи билан кўргани ҳақида ёзган. Унинг айтишича, сув парисининг сочи кўм-кўк, юзи думалоқ, қўли одамларникидай бўлган. XVIII асрнинг бошларидаги бир китобда эса сув парисини шундай таърифланади: унинг бўйи 1,5 метр

бўлиб, қуруқликда 4 кун, бочка сувида 7 соатга чидаган. Узидан мушук миёвлагандай овоз чиқарган. Одам кўлда берган пашша, чиғиртка, капалак, денгиз қисқичбақалари, балиқлари емаган.

Умуман, сув парилари Шотландияда кўпроқ учраганлиги ҳақидаги маълумотларга дуч келамиз. 1900 йили олтин рангли, яшил кўзли, одам бўйига тенг сув парисини Александр Ганн исмли киши кўрган. Қизиги шундаки, орандан 50 йил ўтгач, худди ўша ерда шундай сув парисини икки қиз ҳам кузатган. Уларнинг таърифи Ганн айтганининг такрори эди.

Сув париси билан "учрашув" буюк географик тадқиқотлар даврига келиб, эртакка айлиниб кетди. Чунки, сув париларининг мутоққ йўқолиб кетишига бирдан-бир сабаб, балиқ овланишининг авж олиши, денгиз сувининг ифлосланиб кетиши туфайлидир. Эндиликда сув париларини кўришлик қор одами ёки динозаврлар билан учрашувдай афсонага айлиниб қолган.

Қидирбой ТУЛАБОВ, тийёрлади.

Киночилар уйда «Ўзбеккино» миллий агентлиги «Ўзбекфильм» киностудиясида суратта олинган «Эркак» бадий фильмининг тақдимоти бўлиб ўтди.

ЯНГИ ФИЛЬМ ТАҚДИМОТИ

Сценарий муаллифлари — Эркин Аъзам ва Юсуф Розиков. «Эркак» фильмидаги воқеалар Сурхоннинг гўзал гўшаси — Бойсулда рўй беради. Қариндошлари ва яқинлари эркалаб Кўзибой деб қаҳраданган ёш Жамшид шаҳарга тирикчилик учун кетган акасининг хотинига гамхўрлик қилишни ўз бурчи деб билади. Фильмда кечадиган воқеалар давомида Кўзибойнинг инсоний ҳислатлари — масъулияти, жасур, жиҳдий ва мағрур инсон эканлиги, ҳақиқий эркакка хос хусусиятлари намоён бўлади.

Қаҳқаҳа

Боши оғриб ухлаёлмаган хотин эрини уйғотади:
— Мен инқиллаб ётсам, сен қандай ухлайсан-а?
— Бўпти, бўпти, — деб жавоб берипти эри, — энди сен ухла, мен инқиллайман.
Эшик жиринглайди. Уй эгаси эшикни очмай сўрайди:
— Ким бу?
— Марҳамат. Бир-икки сўм худо йўлига...
— Яхши, яхши, эшикнинг тагидан узата қолинг.
Никоҳ пайтида.
— Кечирасиз, анави иккита эркакдан қайси бири уйланыпти, билмайсизми?
— Серташвишроқ кўрингани. Қувноқ қиёфадагиси келининг отаси.

Шу билан бирга томошабинга унинг болаларча очиқ кўнглиги ва самимийлиги ёқди. Фильм қаҳрамонларининг ҳис-туйғулари ва хусусиятлари бастакор Жамшид Изомов томонидан басталанган муסיқа туфайли янада таъсирчанлик, ўзига хослик касб этди. Бош ролларни Элнур Абраев, Лола Элтоева, Фарҳод Абдуллаев, Шодия Тўхтаева, Файрат Халимов, Шоҳруҳ Ҳамламов яхши эртган. Фильмнинг бош оператори — Хотам Файзиев.

ЎЗА

Директор янги котибани ишга олибди. Уйга келса, хотини суриштиришни бошлабди:
— Хўш, янги котибанинги характери қанақа экан?
— Яхши анлаганим йўқ...
— Кўзлари чиройли эканми?
— Айтяпман-ку, пайқаганим йўқ...
— Лоақал, қанақа кийинар экан, айт?
— Ҳа, буни айта қолай, жуда тез кийинар экан...
Эр милицияга хотинининг йўқолгани ҳақида арз қилиб келибди.
— Хотинингиз қачон гоийиб бўлганди?
— Беш йил аввал.
— Энди арз қиляпсизми?
— Элиасизми, ўзим ҳам бунга энди ишоняпман...

Бош мухаррир Акмал АКРОМОВ

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:

хатар — 133-2970; эълонлар — 133-2895; 136-5745; факс: (8712) 133-2156

Ҳақми — 2 босма табоқ обрест усулини босилади.

2764 нуқсадда босилади. Қозғо биринчи А-3

Газета Тошкент шаҳар Матбуот ва ахборот бошқармасида 02-1-рақам билан рўйхатга олинган.

Душанба, сешанба, чоршанба, пайшанба ва жума кунлари чиқади.

Нашр кўрсаткичи — 563

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича гузар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтамайти» — 133-7405 телефонига мурожаат қилиниши мумкин.

Газета «Тошкент оқшоми»нинг компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмоҳонаси. Корхона манзили: «Буюқ Турон» кўчаси, 41-уй.